

udgjort 250.000 kr. Dispensation fra denne investeringsgrænse er, hvor omstændighederne har talt derfor, meddelt i tilfælde, hvor de af loven omhandlede investeringer har udgjort 220-230.000 kr. Endvidere har dispensation i visse tilfælde været meddelt i videre omfang, hvis der udover investeringer i driftsbygninger med henblik på animalsk produktion i øvrigt er foretaget større investeringer i animalsk produktion, herunder især besætningsudvidelser, og der på ansøgningstidspunktet drives en i forhold til bedriftens størrelse betydelig animalsk produktion.

I skrivelse af 1. juli 1981 har landbrugsministeriet åbnet mulighed for også at dispensere fra investeringsgrænsen i tilfælde, hvor investeringerne i driftsbygninger med henblik på animalsk produktion i den nævnte periode udgør mindst 100.000 kr., dog kun hvis investeringsudgiften udgør mindst 10 pct. af ejendommens aktuelle handelsværdi.

Endvidere er der i henhold til landbrugsministeriets skrivelse af 17. juni 1980 dispenseret fra kravet om investering i animalsk produktion, således at man også har accepteret investeringer i driftsbygninger i væksthushavterier og i visse andre specialproduktioner, der med hensyn til investeringsbehov og driftens intensive karakter kan ligestilles med animalsk produktion.

Med hensyn til kravet om jordbrug som væsentligste erhverv er lovens krav fastholdt; dog er det i enkelte sager vedrørende bedrifter med væsentlig animalsk produktion accepteret, at kravet ikke fuldt ud har været opfyldt på ansøgningstidspunktet, såfremt det har kunnet påregnes, at ansøgeren ville opfylde kravet inden for den 4-årige budgetperiode, og dette har været sandsynliggjort af de udarbejdede budgetter.

4. Formålet med gældssaneringsloven har fra starten været at sanere den mest byrdefulde gæld, således at landmanden på længere sigt kan videreføre sin bedrift og opfylde sine økonomiske forpligtelser (overlevelseskravet). I den enkelte ansøgning indgår driftsbudgetter for en 4-års periode. Ansøgningerne er i næsten alle tilfælde udarbejdet med bistand fra en landbrugsfaglig konsulent, og det rådgivende pengeinstitut foretager i alle tilfælde en vurdering af ansøgningen, før den fremsendes til hypotekbanken. I den i henhold til loven mellem landbrugsministeriet og pengeinstitutternes organisationer indgåede rammeaftale forudsættes, at det långivende pengeinstitut kun fremmer en ansøgning, hvis det skønner, at »overlevelseskravet« er opfyldt. Det er i loven forudsat, at der kan blive tale om, at landmandens leverandører eftergiver fordringer, og der er i lovens § 10 givet mulig-

hed for, at sådanne afskrivninger kan betragtes som konstaterede tab på uerholdelige fordringer efter merværdiafgiftslovens § 13, stk. 6.

På grundlag af de da indvundne erfaringer med lovens administration konstaterede landbrugsministeriet og hypotekbanken i løbet af foråret 1981, at en række af de hidtil behandlede ansøgninger var blevet imødekommet på et utilstrækkeligt grundlag, idet de fastlagte budgetter havde vist sig at være for optimistiske. Det herved skabte billede af bedriftens fremtidige driftsresultater vanskeliggjorde den nødvendige sanering af gældsforholdene og medførte, at en del landmænd selv kort tid efter gældssaneringen havde betydelige vanskeligheder med at klare deres gældsforpligtelser. Denne udvikling må også ses i lyset af, at driftsresultaterne for 1980 generelt viste sig at være dårligere end for 1979, der i de fleste tilfælde havde været grundlaget for de i ansøgningen angivne budgetter.

Pr. 1. juli 1981 fastsatte landbrugsministeriet herefter – i enighed med landbrugets organisationer – retningslinier for lovens administration, hvori kravene til en realistisk budgetlægning og en tilbundsgående sanering af gælden blev præciseret.

Med hensyn til gældssaneringen blev peget på nødvendigheden af at inddrage en bredere kreds af kreditorer i forhandlingerne. Man pegede herunder også på det hensigtsmæssige i, at landmanden ved udarbejdelse af ansøgningen benyttede professionel rådgiverbistand i komplicerede sager, f.eks. hvor der kunne blive tale om anvendelse af konkurslovens regler om tvangsakkord og betalingsstandsning.

I løbet af foråret 1981 og især efter udsendelse af de nævnte retningslinier har hypotekbanken skærpet kravene til en realistisk budgetlægning og til en tilbundsgående sanering som forudsætning for bevilling af statsgaranti og rentetilskud. I et betydeligt antal tilfælde stilles krav om nedbringelse af gældsbelastningen, eksempelvis i form af akkorder eller af henstand med betaling af gæld uden rentetilskrivning, hvis sådanne aftaler ikke allerede fremgår af ansøgningen. Gældssaneringslånet anvendes således ikke blot til 100 pct. indfrielse af landmandens kreditorer, men i stigende grad til delvis betaling som led i gennemførelse af akkorder eller henstandsordninger.

På grundlag af stikprøveundersøgelser skønnes det, at der i forbindelse med gennemførelsen af gældssanerings-sager er opnået akkorder og henstandsordninger med en gennemsnitlig rentelettelsesvirkning pr. sag på ca. 20.000 kr. om året i de første år. Sammen med rentetilskud og rentereduktion i forbindelse med indfrielse af kortfristet, højt-